

Hellig Kors Kilde og sodavandsfabrikken

Foto Hude ukendt datering – omkr. 1900,
sodavandsfabrikken ses i baggrunden til højre i billedet

Et notat udarbejdet i august 2021 af Kurt Buchtrup i samarbejde med cand.mag. Per Steenholdt.

Det er velbeskrevet, at vandet fra Hellig Kors Kilde i 1729 blev fragtet til hoffet i København, hvor Frederik den 4. var syg og godt kunne bruge noget frisk kildevand som alternativ til det mindre lødige vand fra de københavnske brønde. Han fik det bedre, men døde dog i 1730. Der blev hentet vand til hoffet helt frem til 1840'erne, hvor Chr. den 8. så vidt vides var den sidste regent, der nød godt af det gode kildevand.

Det var Frederik den 4.s søn Chr. den 6. der fik organiseret kildens omgivelser lidt mere praktisk end tidligere. Han lod først opføre et skur over kildens udspring for at skærme det gode vand, og ved siden af dette lod han bygge et "tappehus", og endelig opførte han omkring 1740 et bindingsværkshus med stråtag lige overfor kilden.

I huset boede en kongelig opsynsmand, som dels skulle se efter kilden, og dels skulle hjælpe den kongelige kusk med aftapningen og med læsningen af vognen.
Dette hus stod helt frem til 1920.

Det er også beskrevet hvordan en driftig forretningsmand forsøgte at videreføre importen af kildevand til København - nu til de københavnske borgere, som kunne købe kildevandet i en lille pavillon ved Rundetårn. Det skete fra december 1847, men kun nogle få år frem.

Det er også ret kortfattet nævnt i den lokalhistoriske litteratur, at der i slutningen af 1800'tallet blev etableret en sodavandsbrik ved kilden, men det er af gode grunde ikke beskrevet særlig detaljeret, for informationerne er sparsomme, men dog tilstrækkelige til, at man ved sammenkædning af informationerne i en række forskellige skriftlige kilder kan danne sig et godt og sandsynligt billede af historien.

Den første gang vi ser fabrikken omtalt, er i en artikel i Roskilde Avis den 4. juli 1876

Roskilde, den 4de Juli 1876.

Hellig-Kors-Kilden. Angaaende denne Kilde, ved hvilken Kontitor Bogzi har anlagt en Mineralvandsfabrik, der vil begynde sin Virksomhed i Slutningen af denne Uge, har Red. modtaget følgende Meddelelse: Denne, den vestligste af Roskildes Kilder, strax indenfor Byens Grændsel er ogsaa, dog først i det sidste Aarhundrede, bleven kaldet „Kongens Kilde“. Da nemlig 1729 Kong Frederik den 4de blev meget syg og Lægerne, vistnok med rette antog det fortræffelige Kildevand i Roskilde at være Kongen gaafligere end det davarende Rosvand i København, saa blev der et Par Gange om Ugen sendt Bogne til Roskilde for at hente nogle Lønder Vand, og valgte man da netop ovennævnte Kildes Vand som det rene og bedste, og fordi man desuden troede, at det indeholdt nogen Lægekræft. Christian den 6te og hele Hoffet lod fremdeles ei alene alt deres Drikkevand hente fra denne Kilde, men Kongen lod ogsaa bygge et Stuur over Samme samt lod anbringe et Huus ved Siden af. — det saakaldte Lappeduus, — og en Bygning opføre paa den anden Side af Veien, hvor en Opsynsmand, der tillige skulde være Hoffets Sendeude, der kom efter Vand, behjælpelig med at tappe, læse osv., sit Bo-lig. Dette varede lige til Christian d. 7des Regeringsafslutning. Kong Christian d. 8. satte endnu saa stor Pris paa denne Kildes friske, klare, reentmagende Vand, at han aldrig lod nogen Uvilighed ubenyttet uden at lade nogle flere Dunde fylde med Samme og

indbringe til sit private Brug*) Ligesom det ved de fleste Kilder træder i Landet i forrige Tid St. Hans-Aften var Uvilighed, saaledes var dette især Tilfældet ved Hellig-Kors-Kilde, idet der paa denne Aften der indfandt sig ikke alene Suge og Krøblinger, der ventede Helbredelse og Lindring ved Nydelse af og Badning med dette Vand, i hvilket, — som ogsaa Navnet benytter til, — man troede, at der boede en helig, helbredende Kraft; men ogsaa en stor Mængde af Byens og Omegnens fattige Beboere indfandt sig der paa denne Aften for at tilbringe samme med Dands og anden Uvilighed, og da Kilden tillige er særdeles smukt beliggende, hvorefter man gjerne der den skønne Midsummer-Aften og Nat, hvor der da i Opsynsmandens Huus dandledes og utilsluttede forskellige Drikkevarer. Hellig-Kors-Kilden har sit Udspring gennem en aldeles reen, hvid Sandbund og afgiver hvert Minut 101 Bøtter Vand og 42 Lønder i Timen. Ved de i den senere Tid i Anledning af et projekteret Vandværk i Roskilde foretagne analytiske Undersøgelser af Byens forskellige Kilder har det vist sig, at denne Kilde afgiver det rene, for enhver animalisk og dermed bestaet Indblanding aldeles frit Vand. Paa Christiansborg Slot findes en Brønd, hvis Vand man endnu kun for en Wennekræfters Tid siden tildeels troede var Vand fra Hellig-Kors-Kilden, ledet dierden gennem Rør. — Dette er selvfølgelig en reen Fabel

Man kan jo overveje, hvem der fandt anledning til at indsende en meddelelse om en allerede godt kendt historie om Hellig Kors Kilde til Roskilde Avis, men et godt gæt kunne da være konditor Pozzi, som "tilfældigvis" er klar til at åbne mineralvandsfabrik med vand fra kilden i løbet af få dage

Der er den del interessante oplysninger, f.eks. at kilden giver 40 tønder vand i timen, og at det allerede i 1876 var klart, at et kommunalt vandværk skulle bygges i nærheden, og at placeringen bl.a. skyldes at man netop her jfr. foretagne vandanalyser finder det reneste kildevand.

Konditor Pozzi havde sit konditori i Algade 14 – "Gotzians gaard", som siden skulle blive til Roskilde Banks nye hovedkontor i 1914, og senere igen overtaget af Nordea og Arbejdernes Landsbank i 2008. Pozzi overtog konditoriet efter sin far, som var en italiensk indvandrer - som ikke overraskende blev kaldt "italieneren" - der med succes havde etableret sin forretning allerede i 1848.

Sikkert lidt overraskende for byens borgere besluttede Pozzi sig for at hellige sig driften af mineralvandsfabrikken og afhændede sit konditori til Ferdinand Bang (junior) – søn af tobaksspinderen fra hjørnet af Algade og Torvet - og sidst i 1880'erne blev konditoriet solgt videre til konditor N.J. Schmidt, som dog måtte flytte sin forretning, da "Gotzians Gaard" blev nedrevet for at gi' plads til Roskilde Banks nybyggeri. Konditor Schmidt flyttede dog ikke så langt, for han fik sit nye konditori i Bryggergården Algade 15 skråt overfor i 1914 – en forretning som bestod helt frem til 1967.

Artiklen i Roskilde Avis rejser et interessant spørgsmål, for hvor var det mere præcist at Pozzi etablerede sin mineralvandsfabrik i 1876 ?

Ved første øjekast var der nok to nærliggende muligheder: enten i kongens gamle "tappehus" fra 1730'erne, eller måske i den ejendom, som blev opført i 1740 til den opsynsmand, der skulle overvåge kilden, og hjælpe til med at få tappet og lastet tønder på vognene, der skulle køre dem til København.

Folketællingen fra 1880 giver nok svaret, for der kan det konstateres, at opsynsmandens ejendom nu er beboet af ikke mindre end 5 familier med 14 familiemedlemmer – blandt dem mineralvandsfabrikant Frantz Chr. Frederik Pozzi og fru Anne Marie (som selv er barnløse, men de har 2 ældre enker på offentlig forsørgelse boende).

Du kan se folketællingen [her](#)

Det er mere end svært at forestille sig, at der også skulle ha' været plads til en mineralvandsfabrik i de rammer, så det må nok udelukkes, og så retter blikket sig mod det gamle "tappehus" på den anden side af Hellig Kors Kilde Stræde (som fejlagtigt i folketællingen på forsiden omtales som "Hellig Kors Kirke Stræde", men der var ingen kirke på de kanter).

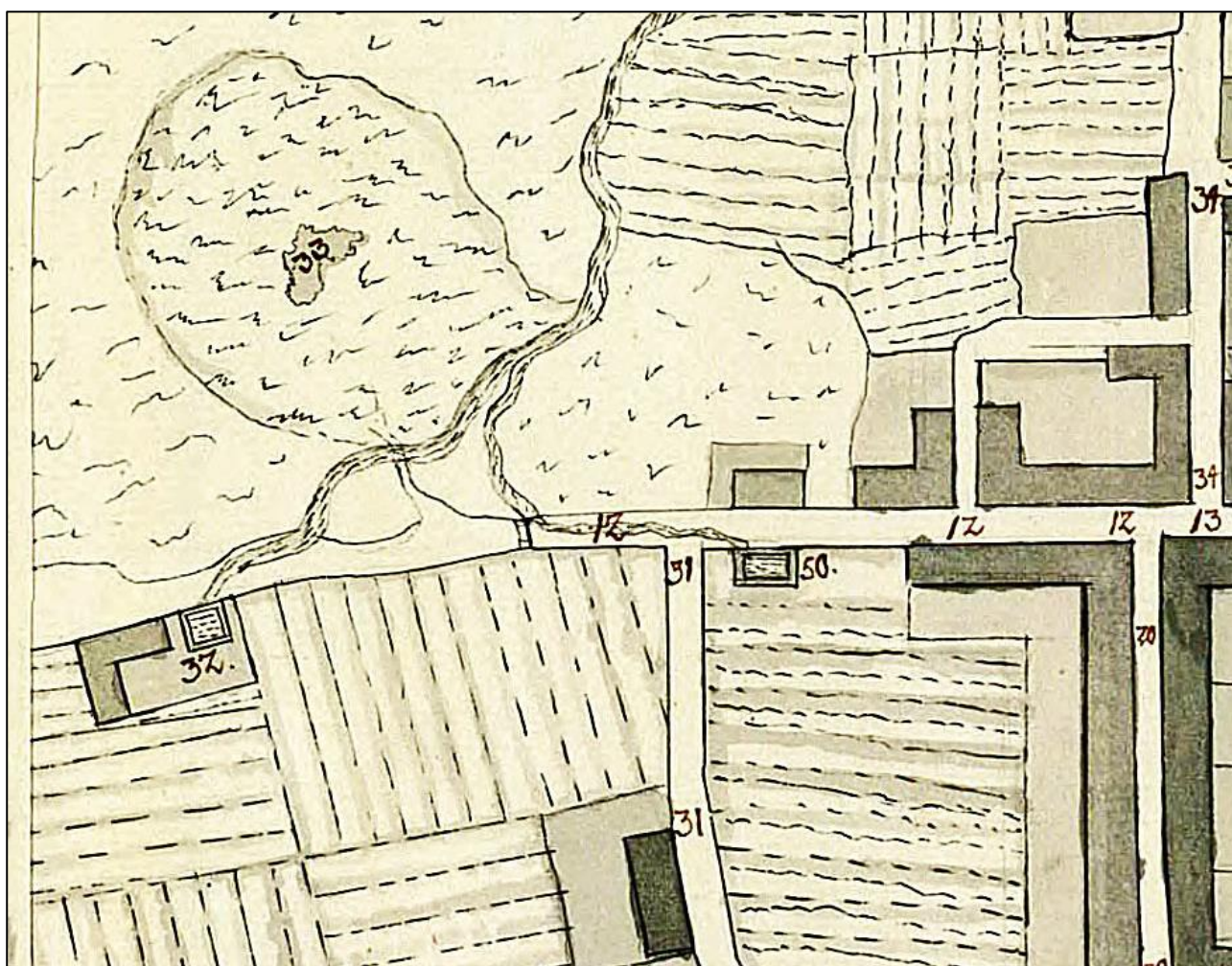
Der ligger måske et lille "hint" i folketællingens beskrivelse af at de mange beboere i opsynsmandens ejendom holder til i "forhuset" – og så er det gode spørgsmål hvad et evt. side- eller baghus så er!

Måske giver gamle kort et fingerpeg om "tappehuset" men her overraskes man lidt, for langt de fleste Roskildekort helt op til 1900'tallet viser slet ikke Hellig Kors Kilde, som lå "langt" uden for byen, som i mange, mange år simpelthen i vestlig retning sluttede ved enden af Støden.

Heldigvis er der nogle få meget tidlige undtagelser, nemlig Johan Jacob Bruun's kort fra 1753 – kortet som indgik i Frederik den 5.'s atlas fra dette år. Mon ikke Bruun har været opmærksom på kongefamiliens særlige interesse i netop Hellig Kors Kilde – også kendt som "Kongekilden".

Det kan se kortet i dets fulde udstrækning [her](#)

Et udsnit af kortet ses her, og ifølge Bruun, var der "kun" én bygning - et vinkelbygget hus placeret vest for kilden. Ifølge pålidelige kilder var der både en bolig til opsynsmanden opført i 1740 og et "tappehus" som sandsynligvis var opført lidt tidligere.

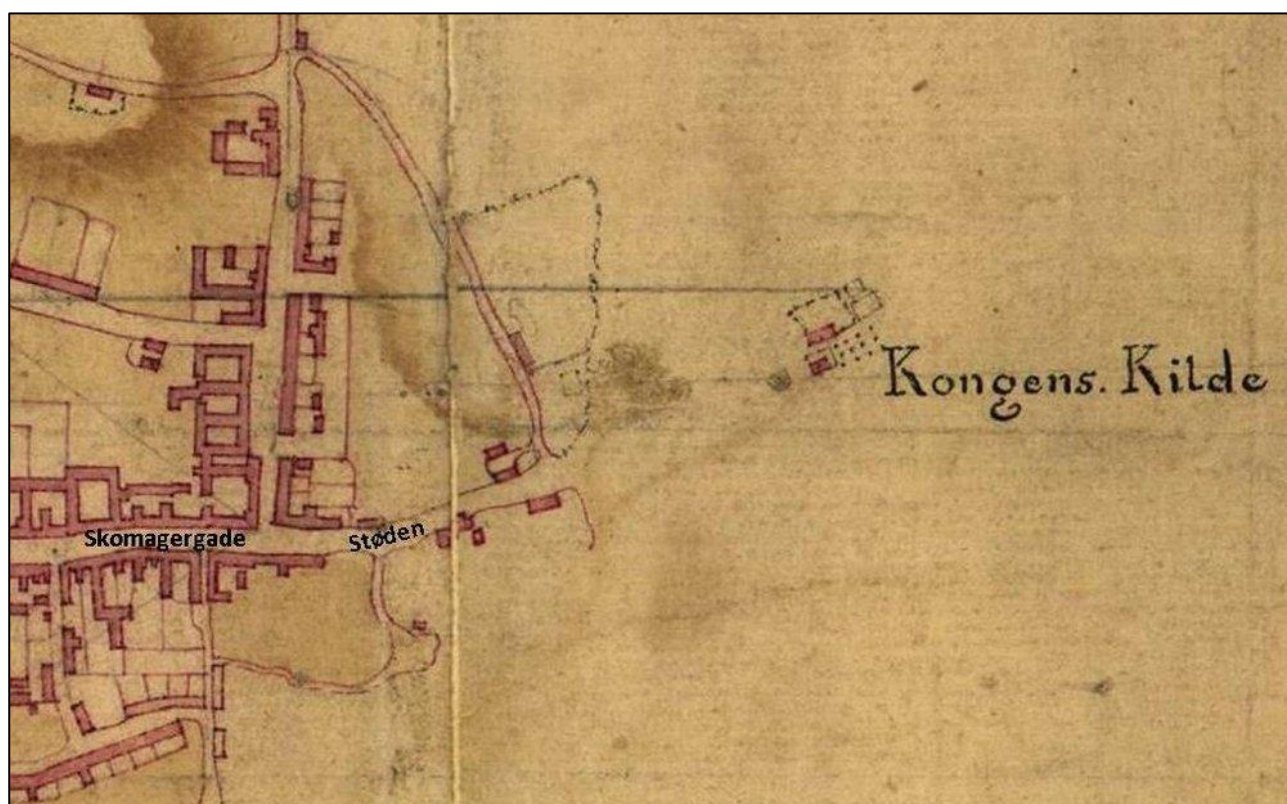

Det er en udfordring med de gamle kort, om ophavsmanden overhovedet har været på stedet, eller har forladt sig på mere eller mere præcise informationer fra lokalkendte – lige her kan man da konstatere, at Højbrønds Kilde (nr. 50) er placeret på den forkerte side af Støden – og hvis forlængelsen af Støden viser Hellig Kors Kilde Stræde, som er det mest sandsynlige, så er også Hellig Kors Kilde placeret på den "forkerte" side, så om gengivelsen er korrekt, kan da godt drages meget i tvivl.

Ikke mange år efter omkring 1765 fik vi et nyt bud på Hellig Kors Kildes "tappehus", og det var da den franske ingeniør Marmillod, i forbindelse med sit arbejde med projekteringen af en "ny" hovedvej mellem København og Roskilde, udfærdigede et kort over Roskilde.

Af ukendte grunde valgte han at lade syd være øverst på kortet, som du kan se i sin fulde udstrækning [her](#).

Udsnittet (vendt så nord er øverst) viser som tidligere nævnt, at "Kongens Kilde" lå lidt uden for bygrænsen, og i Marmillods udgave – som kun er omkring 12 år senere end Bruun's kort – ser vi, at der som forventet ifølge de skriftlige beskrivelser er to bygninger med en passage imellem, og det ser ud til at "tappehuset" er placeret øst for kilden.

Noget entydigt svar på hvordan bygningerne og deres placering er ved kilden giver de to kort altså ikke, og næste naturlige skridt vil være at forsøge et svar i brandtaksationsprotokollerne.

Siden 1761 er ejendommene i byen blevet vurderet med jævne mellemrum med henblik på at sikre rimelige forsikringssummer hvis uheldet var ude. De regelmæssige vurderinger blev suppleret med nyvurderinger når nye huse blev bygget eller der blev væsentligt ombygget.

Det viser sig, at brandtaksationen i 1857 rummer særdeles væsentlige informationer.

Du kan læse taksationen [her](#)

Brandtaksationen omfatter det som kaldes ”Det gamle Kildehus” samt ”et dertil opbygget nyt hus”. Det gamle kildehus er på 9 fag, og det nybyggede hus er på 10 fag.

Taksationen omfatter yderligere et skur over selve Hellig Kors Kilde – og det er i den forbindelse nævnt at kilden tilhører Roskilde Kommune – og endelig det gamle ”tappehus” på 5 fag. Det er nævnt, at de sidstnævnte bygninger og dermed kilden ligger nord for Hellig Kors Stræde.

Det er nærliggende at tænke, at det er i nybygningen fra 1857 at konditor Pozzi i 1876 indretter sin mineralvandsfabrik.

Et blik på brandtaksationens tekst viser, at den fra starten har været tænkt som en beboelsesejendom med 2 boliger til udlejning, hvilket folketællingen fra 1870 bekræfter (se folketællingen [her](#)) – men nu er det jo spændende om skødet til Pozzi i 1877 afslører noget mere om denne bygning.

Du kan læse tingbogen [her](#)

Af tingbogen fremgår det, at Pozzi får skøde på ejendommen fra rebslagermester og borgerrepræsentant Lassens enke i februar 1877 – hvor rebslagermesteren selv købte i 1852. Lassen og senere hans enke har næppe selv boet i ejendommen, som har tjent som en investeringsejendom. Som nævnt var Lassen borgerrepræsentant, og det rimer ikke rigtigt med en bopæl uden for byen.

Både i 1852 og 1877 bemærkes det, at selve Hellig Kors Kilde incl. 140 kvadrat-alen rundt om kilden tilhører Roskilde Kommune.

Af selve skødet fra Lassens enke til Pozzi fremgår det, at der er underskrevet en slutseddel den 4. april 1876, hvilket forklarer hvordan Pozzi allerede i juli 1876 kan fortælle om sin nye mineralvandsfabrik, som må være indrettet i nybygningen fra 1877, som derefter ændrer status fra beboelsesejendom til erhvervsejendom.

Skødet indført i skødeprotokollen i februar 1877 kan læses [her](#)

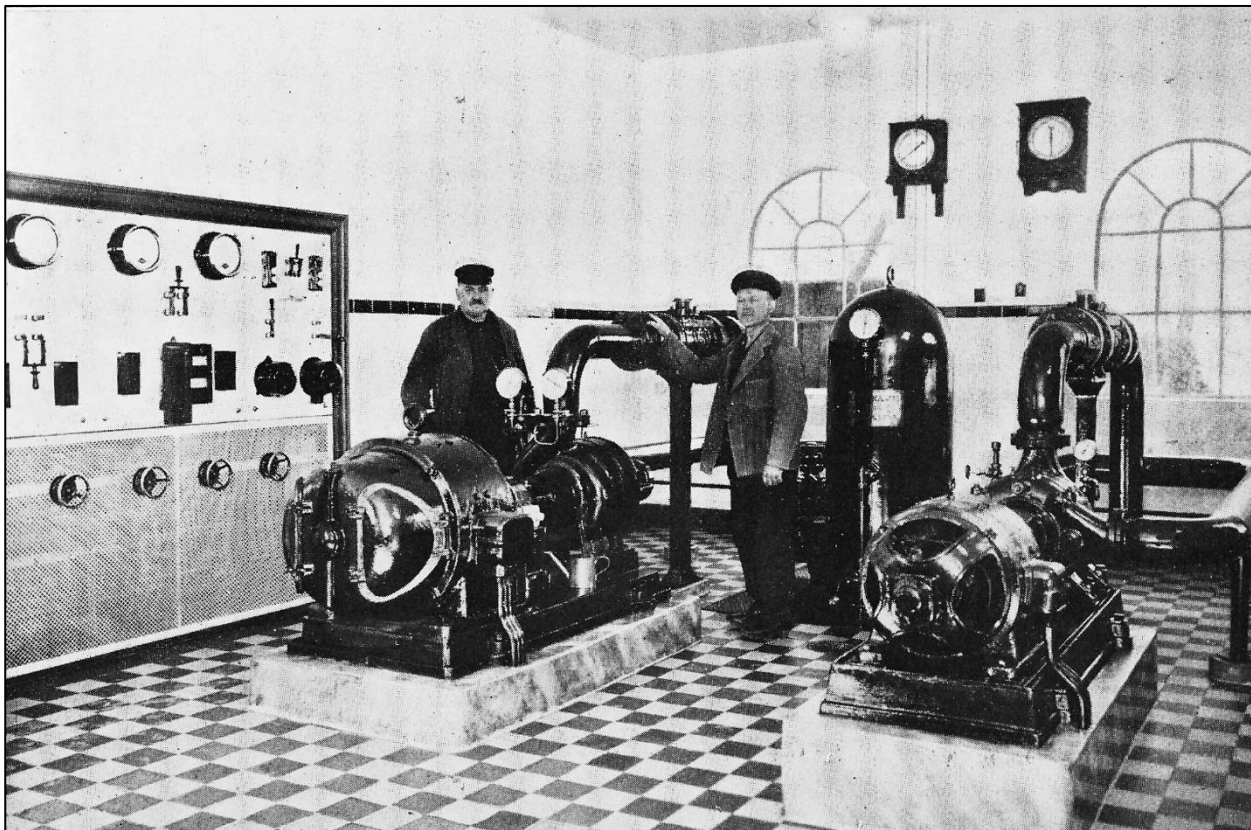
Skødet fortæller om 3 bygninger – hvilket jo passer fint med den gamle portnerbolig, nybygningen fra 1877 og så det gamle ”tappehus”. Skuret over kilden er logisk nok ikke nævnt – det var jo kommunens.

Nu, hvor det ser ud til at være opklaret hvor mineralvandsfabrikken blev indrettet, melder der sig et spørgsmål om hvorfor konditor Pozzi kaster sig ud i et sådant projekt med at sælge kildevand, og afhænder familiens formentlig ganske fornuftige forretning på Algade.

Der kan næppe være tvivl om at Pozzi har taget bestik af det faktum, at byens vandforsyning gennem mange år havde udviklet sig i en dårlig retning.

De fleste af byens gravede brønde blev mere og mere forurenede, og byrådet var absolut bekymret over situationen. Det mest logiske ville være at foretage nye boringer i dybden kombineret med et vandværk, som via et vandledningsnet kunne distribuere vandet til byens ejendomme. Bekymringen for byrådet – udover den store investering – var bl.a. en bekymring for om borgerne ville aftage vandet, som jo fortsat kunne hentes gratis fra brøndene.

Tankerne var så langt fremme da Pozzi købte Kildehusene, at det lå klart i kortene, at vandværket skulle placeres nærmest lige ved siden af Hellig Kors Kilde, nemlig på hjørnet af det som vi i dag kender som Hellig Kors Vej og Byvolden. Vi ved i dag, at vandværket stod færdigt i 1880, og at bygningerne står der den dag i dag som spillestedet GIMLE.

Det oprindelige vandværk blev etableret med dampdrevne stempelpumper, som først i 1930 - som vist på billedet – blev erstattet af elektrisk drevne centrifugalpumper.

Pozzi var grundig i sine forberedelser, og i Roskilde Avis den 21.juni 1876 kan man læse, at der har været afholdt et byrådsmøde, hvor man generelt har diskuteret den eventuelle etablering af et vandværk. Her har Pozzi ansøgt om tilladelse til at etablere en rørledning fra kilden direkte til den nye fabrik, og den tilladelse blev givet – naturligvis for hans egen regning, og med et krav om at han fik ordnet en utæthed ved kildeudløbet.

Det er jo et godt spørgsmål om Pozzi ville ha' satset sin fremtid på kildevandet, hvis han havde vidst, at vandværket faktisk blev en absolut succes, men tiden skulle vise, at der stadig var plads til mineralvandsfabrikken i mange år frem, og det til trods for at vandværket "stjal" vandet og tørlagde Hellig Kors kilde allerede i 1886, og fra det øjeblik er vandet til sodavandsfabrikken leveret af vandværket.

Den dag i dag ved vi jo også, at der her til lands sælges millioner af flasker mineralvand – med eller uden brus – selv om man bare kan åbne for vandhanen!

Måske er nøgleordet netop "med eller uden brus", for selvfølgelig har der været et marked for rent kildevand, men ingen tvivler vel på, at vand tilsat kulsyre havde fremtiden foran sig.

Senere informationer viser, at den såkaldte ”mineralvandsfabrik” nok mere var en ”sodvandsfabrik” – altså en fabrik med mulighed for at tilsætte kulsyre til vandet med dertil hørende udstyr, og mon ikke det er her vi skal finde forklaringen på at Pozzi besluttede sig for at etablere sig ved Hellig Kors Kilde med både forretning og privat bopæl.

Foto Uffe Rahbek, som også er ejer af den gamle sifon – bemærk at den er mærket ”C.Pozzi eftf.”

Pozzi og hans frue drev sodavandsforretningen fra 1876 til 1889, og forretningen fortsatte med nye ejere, sandsynligvis helt frem til omkring 1920, og det er (indtil nu) et meget ubeskrevet kapitel af Hellig Kors Kildes historie, som rejser mange spørgsmål, som det indtil videre ikke er lykkedes at finde svar på.

Man skulle måske forvente, at der ville blive annonceret med forretningens produkter, men det ses ikke at være tilfældet.

Det har næppe heller været en god idé at etablere et egentlig udsalg på adressen, som i byens befolkning sikkert er blevet opfattet som liggende uden for byen og med lidt tvivlsomme adgangsforhold.

Et bud kan være, at der bliver solgt en gros til en eller flere af byens købmænd og/eller til byens restaurationer.

Måske ligger der et lille hint herom i den kendsgerning, at da Pozzi's enke sælger forretningen, er det til to lokale restauratører.

Ved Pozzi's salg medfølger bl.a. en "vandvogn", men hvordan den har været indrettet vides heller ikke. Var det "bare" til transport af flasker, eller har der været monteret større tønder eller lignende?

Et andet spørgsmål er forholdet til Roskilde Kommune, som var den egentlige ejer af kilden.

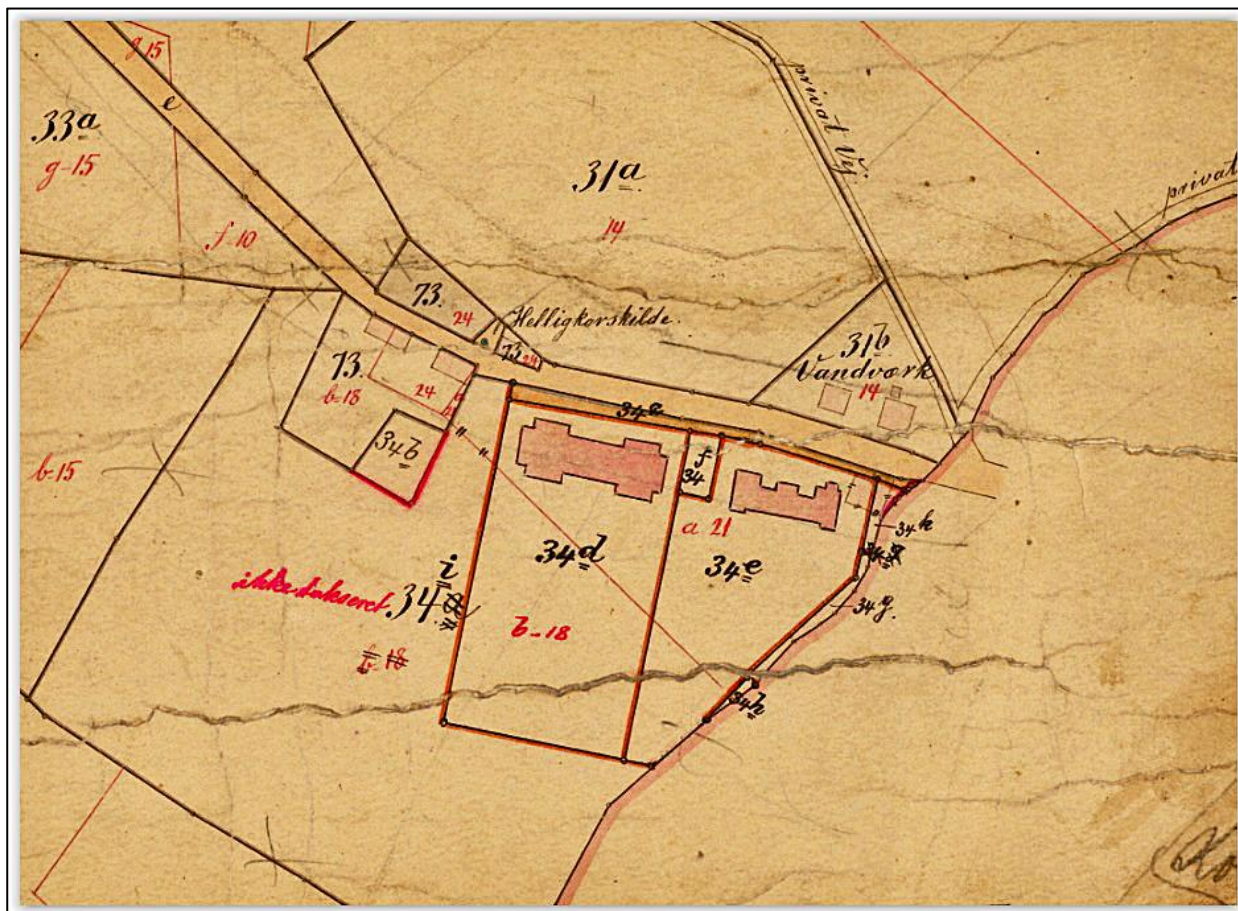
Pozzi fik som nævnt tilladelse til at føre vandet direkte fra kilden og ind i fabrikken, men lod kommunen virkelig en indtægtskilde gå sin næse forbi !

At kongen i sin tid har hentet vand "gratis" er der næppe tvivl om, men at kommunen skulle levere vand vederlagsfrit til en mineral-/sodavandsfabrik ville nok være for meget at ønske af Pozzi, som må ha' haft en aftale med kommunen.

Den direkte vandledning fra kildens udløb til fabrikken betød, at det gamle tappehus fra 1730'erne blev overflødiggjort, og det har herefter stået noget forladt og formentlig i forfald.

Det gamle tappehus er helt sikkert blevet fjernet på et tidspunkt, men hvornår ?

Et gammel matrikelkort fra 1882 giver måske en del af svaret:

Det gamle matrikelkort er opmålt i 1880 og kopieret i 1882, og her ser man Hellig Kors Kilden liggende nord for strædet, og overfor, syd for strædet, to ejendomme – opsynsmandens ejendom fra 1740 og vest herfor sodavandsfabrikken fra 1876 – men så vidt kortet kan tydes intet ”tappehus” ved siden af kilden. Konklusionen må blive at det gamle tappehus er fjernet mellem 1876 og 1880.

Matrikelkortet er formentlig udarbejdet i forbindelse med etableringen af byens nye vandværk i 1880.

Matrikelkortet viser også Roskilde Kaserne, men her er der helt sikkert tale om at det gamle matrikelkort er blevet ”genbrugt”, og kasernen – som blev opført i 1912 – indtegnet med lidt skarpere konturer end de oprindelige bygninger. Af påtegninger på matrikelkortet fremgår det, at det er omtegnet i 1915.

Kortet viser også med al ønskelig tydelighed, at da man omkring 1920 anlægger/udvider vejen, som i dag kender som Helligkorsvej, ligger Kildehuset og sodavandsbrikken i vejen, og de rives ned. Den 1. februar 1889 dør Pozzi – kun 46 år gammel – og hans enke Anne Marie sælger beboelsesejendommen og sodavandsfabrikken til d’herrer restauratører Søren Peter Sørensen og Jeppesen ifølge skøde den 2. juni 1889.

Skødet opremser handelens genstande, som ud over sodavandsfabrikkens inventar, flasker, shifons, emballage, sukker o.s.v. også omfatter tre vogne, en kane og en hest.

258
Torsdagen den 4de Juli 1889.

Fabrikant C. Pozzi, ifølge Skøde af 3de Marts 1877 og mig tilhørende ifølge Adkomst, som dengang samtidig med det sig til nævnte Skødecontract sluttede Skøde, på følgende Vilkaar: 1. Det Løste bestaar af bemeldte ~~Skøde~~ Eiendom med Græs, nævnte Bygninger, hvedes, indrullende til Mineralvandsfabrik, dens grund, mur- og nagelfaste Tilbehør, de under de herafvære Brandretnings, Kalkstener og Kugler, alt saaledes som det nu er og forjendes samt med de Nødvendige og Forpligtelser, hvorved det har tilhørt min afdrags Stand og mig ifølge vor ovennævnte Adkomst, hvorved særlig bemærkes, at den paa Eiendommen beliggende Kilde med tilhørende af 1400 Alen ved et helligt Skøde er forbeholdt Roskilde Kommune. Endvidere medfølger i Skødet de i Mineralvandsfabrikken værende Maskiner og alt til Fabrikken hørende Inventarium, herunder Flasker, Shifons, Emballage samt tre Vogne, nemlig en Jagtvogn, en Vindvogn og en Arbeidsvogn, en Kane, 2 Par Espandebeslæde samt en møkket Hest, over alt, hvilket en speciel Fortegnelse er Hjælperes overleveret. Endelig medfølger ogsaa i Skødet det i Behold den 1ste Juni d. a. med Fabrikken værende Bænk, Kalkstener, v. samt det i Skødet staaende Jernvognsarkab, Skovstave og øvrige deraf hørende Løbskaffter. 2. Eiendommen med Tilhørende tilbede og overløbs af Hjælperne den 1ste Juni d. a. men det Løste staa allerede for sig og for Hjælperes Pædagog og Bænk i enhver Henseende, heraf de ogsaa i Tilfælde af Kaldnaade og for Hestens Vedkommande i Tilfælde af Sygdom eller Døds ere berettigede til at have Forrettingsrummene. 3. Hjælperne er bestemt til 22000 Mk.

Fot. F. Kjædebye.

Mineralvandsfabrikant S. P. Sørensen.

Du kan læse hele skødet [her](#), og som det fremgår af det viste lille uddrag, er vi nu i en tidsalder, hvor skriften er fint læselig.

Den ene af køberne Søren Peter Sørensen flytter ind i beboelsesejendommen, og overtager titlen som mineralvandsfabrikant, og allerede i 1892 overtager han restauratør Jeppesens skødeandel.

Han var formand for Roskilde Borger-Håndværker og Industriforening i perioden 1898-1911

I 1915 erhverver fhv. hotelejer Rasmus Johan Hansen herlighederne, og alt tyder på at sodavandsfabrikationen fortsætter, idet fabrikkens inventar beskrives ganske nøje.

Du kan løse skødet m.v. [her](#) – og nu er vi i en tid, hvor indholdet er skrevet på maskine!!

Den sidste ejer af ejendommene ved kilden bliver grosserer Poul Becken, som får skøde ultimo 1917.

Du kan læse skødet [her](#)

Grosserer Poul Becken havde siden 1913 været ejer af ”Maglekilde og Frederiksberg Brøndanstalt”, så det er altså konkurrenten fra Maglekildevej, der overtager virksomheden.

Vi ved ikke hvor længe driften ved Hellig Kors Kilde fortsætter, men det kan meget vel ha’ været nogle år frem mod 1920, hvor de to ejendomme ved kilden bliver nedrevet i forbindelse med etableringen af den nuværende Helligkorsvej.

Poul Becken har sandsynligvis haft en passende tid til sine overvejelser inden nedrivningen, så mon ikke der sker en reel sammenlægning af driften i de to gamle konkurrenter i løbet af et meget kort åremål efter overtagelsen i 1917.

Man bemærker sig i skødet, at Poul Becken – udover det fysiske inventar og varelager, 3 heste og vognpark m.v. – også køber forretningsnavnet, og for en sikkerheds skyld må sælger acceptere en konkurrenceklausul.

Man får også et indtryk af forretningens størrelse når det nævnes, at Poul Becken uden for købesummen på 67.000 kroner overtage en ordre på 28.000 nye flasker hos Kastrup Glasværk.

Som et lille afsluttende kuriosum kan nævnes, at Becken også køber beholdningen af etiketter, men så vist vides findes der ingen ”overlevende” eksemplarer af disse.

Til gengæld kan man nogle år senere se, at Becken benytter sig af det købte virksomhedsnavn, for på et tidspunkt efter 1927 kan man i handelen købe diverse udgaver af sodavand fra ”Helligkorskilde”.

Man kan vel godt tillade sig at skrive, at forbrugerne bliver ”snydt så vandet driver”, for der er ikke en dråbe af kildevand fra Hellig Kors Kilde i flaskerne, men kildevandet fra Maglekilde var vel ikke en ringe erstatning – og da slet ikke når man tænker på, at man siden 1886 solgte almindeligt vandværksvand fra fabrikken ved Hellig Kors Kilde.

Sodavandsetiketter er et samlerobjekt, som den del har kastet sig over, og nogle entusiaster viser deres samling på diverse hjemmesider. Du kan se et eksempel på en sådan hjemmeside [her](#)

Det der gør denne hjemmeside specielt relevant i forhold til Hellig Kors Kilde er det faktum, at her kan man finde de etiketter, hvor Poul Becken benytter denne kildes navn – men telefonnumrene på etiketterne afslører dels at producenten er ”Maglekilde og Frederiksberg Brøndanstalt”, og at de tidligst kan være fra 1927, hvor de københavnske telefonnumre for første gang optræder i KTAS-telefonbogen. Det var så mere end 40 år siden at kilden tørrede ud !

Da Poul Becken havde købt og betalt for Hellig Kors Kildes firmanavn var det selvfølgelig juridisk i orden, men alligevel..... Det var samme Poul Becker, der i en periode markedsførte ”Radioaktivt Taffelvand” fra Maglekilde, som jfr. etiketten skulle ha’ fået en guldmedalje i London, så fantasien hos Becker fejlede ikke noget.

Og på næste side ser du etiketterne:

Foto 2021 v/etiketternes ejer Kim Jacobsen

